

TİASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 5, Sayı: 19, Aralık 2018, s. 187-210

Doç. Dr. Derya ÖZTÜRK

Ordu Üniversitesi, Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
deryaozturk@odu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ebru ONURLUBAŞ

Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Uluslararası Ticaret Bölümü, ebruonurlubas@trakya.edu.tr

İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA YETERLİKLERİ VE TUTUMLARININ İNCELENMESİ¹

Özet

Bilgi Teknolojileri (BT), bir işletmenin her birimindeki çeşitli işlemlerin hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır. BT sayesinde yöneticiler, gerekli yönetsel bilgiyi kısa sürede kolayca elde etmekte ve karar alma süreçlerinde etkili bir şekilde kullanmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, gelecekte bir işletmenin çeşitli iş pozisyonlarında görev alacak işletme bölümü öğrencilerinin BT ile ilgili yeterlikleri ve tutumları ile bunlarla ilişkili olabilecek bazı faktörleri ortaya koymaktır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin Temel BT yeterlik düzeylerinin yüksek, İleri BT yeterlik düzeylerinin düşük ve orta, Web Uygulamaları konusundaki yeterliklerinin ise düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. BT konusunda, erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek fayda sağlarken, erkek öğrencilerin, BT'ni kullanmayı gerektiren işlerden kaçındıkları görülmüştür. Bilgisayar sahibi olmayan öğrenciler, bilgisayarı olan öğrencilerden BT konusunda daha az fayda sağlamakta, daha yüksek kaygı taşımakta ve bilgisayar kullanmayı gerektiren işlerde daha fazla çalışmayı istememektedir. Öğrencilerin BT erişim

¹ Bu çalışma, Alanya Alaattin Keykubat Üniversitesi'nin ev sahipliğinde 3-5 Mayıs 2018 tarihlerinde Alanya'da düzenlenen 4. Uluslararası Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Sempozyumu'nda **sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.**

düzeyi yükseldikçe, BT'nin faydaları konusunda daha olumlu düşündükleri ve kaygılarının azaldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, Bilgi Teknolojileri, İşletme Bölümü, Tutum, Yeterlik

BUSINESS STUDENTS' COMPETENCE IN AND ATTITUDES TOWARDS INFORMATION TECHNOLOGY

Abstract

Information Technology (IT) ensures that various transactions in each department of a business are carried out quickly and efficiently. Managers using IT can easily acquire the necessary managerial knowledge in a short period of time and use it effectively in decision-making processes. Today's business students are tomorrow's business managers who will participate in those decision-making processes. In this context, the aim of this study is to determine business students' competence in and attitudes towards IT and factors that might be associated with them. Results show that students have a high level of competence in basic IT, moderate level of competence in advanced IT and low level of competence in Web Applications. Although male students benefit more from IT than do female students, the former avoid jobs that require the use of IT. Students without computers are less likely to benefit from IT, have higher anxiety levels and less willing to work in jobs that require the use of computer technologies than do those with computers. Results also show that students with higher levels of IT access have more positive perceptions of the benefits of IT and lower levels of anxiety.

Keywords: Technology, Information Technology, Department of Business Administration, Attitude, Competence

1. GİRİŞ

Günümüz küresel rekabet ortamında işletmelerin başarı elde etmesinde bilgi, stratejik bir güç haline gelmiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte değişimin kaçınılmaz olduğu günümüzde işletmelerin başarısı; değişen ve gelişen çevre şartlarına ayak uydurabilmelerine ve rekabet gücünü arttıran her türlü bilgiye erişmede, işleme ve yönetmedeki etkinliğine bağlıdır. Bir işletme için veri işlenmemiş ham bilgidir, verilerin karar verme sürecine destek olacak şekilde analiz edilerek işlenmesi sonucu bilgiye ulaşılır. Bilginin toplanması, işlenmesi, saklanması ve gerektiğinde herhangi bir yere iletilmesini ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini sağlayan teknolojiler ise Bilgi Teknolojileri (BT) olarak adlandırılmaktadır (Tekin vd., 2000: 12). Sipariş verme, sipariş alma, yazışmaların yapılması bilgilerin saklanması ve aktarılmasında, çeşitli hesaplamaların yapılmasında ve bilgilerin işletme içi ve dışı akışının sağlanmasında vb. diğer işlemlerde bilgisayarlar, printerler, modemler, skannerlar, barkod okuyucular, internet ve intranet gibi network vb. diğer BT kullanılmaktadır (Arıcan, 2007: 20).

Günümüzün hızla değişen koşulları altında varlığını sürdürmek ve rekabet gücünü muhafaza etmek isteyen işletme yöneticilerinin, yönetim faaliyetlerinde BT'den yararlanmaları bir zorunluluk haline gelmiştir. Bilgisayarlar, işletmelerde daha doğru ve daha çabuk karar alınabilmesini kolaylaştırmakta, verileri ilgili bütün birimlere ulaştırmakta ve bilgi paylaşım

TİDSAD

olanağı sağlayarak takım çalışmasını pekiştirmektedir. Dolayısıyla iş hayatında her sektör bilgisayarların ve bilgi sistemlerinin yaygınlaşmasından etkilenmektedir (Aydoğdu, 2011: 64-65). Bilgilerin elde edilmesi, değişik yöntemlerle bilgisayara girilmesi, analizi, analiz sonucu kolay ve hızlı bir şekilde çıktılarının elde edilmesi, elde edilen bilgilerin değişik bölümlere kısa sürede aktarılması, plan ve programların çeşitli bilgisayar yazılımları ile kısa sürede yapılması, üretimin bilgisayarlarla kontrolü, video-konferans sistemi ile uzak yerlerdeki kişilerle ve topluluklarla yüzyüze görüşülmesi vb. imkanlar günümüzde BT'nin işletmelere sağladığı kolaylıklardan bir kısmıdır. Bu sayede yöneticiler gerekli yönetsel bilgiyi kısa sürede elde etmekte ve karar alma sürecinde etkili bir şekilde kullanarak farklı stratejiler geliştirilebilmektedir (Alagöz vd., 2006: 275).

Bu bilgiler ışığında işletmelerde istihdam edilecek personelin BT konusunda eğitilmiş, donanımlı ve nitelikli iş gücünden oluşmasına önem verilmesi işletme verimliliğinin artmasını olumlu yönde etkileyecektir. Günümüzde işletmelerde, lisans eğitiminde çağdaş eğitim yöntemlerini kullanarak, gereken yeterlikleri kazanacak şekilde yetiştirilmiş mezunlara ihtiyaç duyulmaktadır (Hatunoğlu, 2006). Öğrencilerin çağın gerektirdiği bilgi ve donanıma sahip olabilmeleri, BT'ni kullanma becerilerine bağlıdır. Ancak bazı öğrencilerin, bilgisayar ve buna bağlı teknoloji kullanımına direnç gösterdikleri, BT ile ilgili gelişmeleri yakından takip etmedikleri ve bilgisayar kullanmayı sevmedikleri gözlenmektedir (Güneş vd., 2017: 369). Bu açıdan, öğrencilerin çağın gerektirdiği bilgi ve donanımları kazanmasında, BT yeterliklerine sahip olmalarının yanında, BT'ne yönelik tutumları da bir o kadar önemlidir. Bu çalışmada, Ordu Üniversitesi İşletme Bölümü lisans öğrencilerinin BT'ni kullanma yeterlikleri ve tutumları incelenerek bunlarla ilişkili olabilecek bazı faktörlerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Üniversitelerde işletme bölümleri, kamu ve özel sektörün orta ve üst kademelerinde ihtiyaç duyduğu üretim, pazarlama, organizasyon, finansman, muhasebe, stratejik yönetim vb. alanlarında yönetici, uzman ve araştırmacı niteliklerine sahip eleman yetiştiren bölümlerdir. Gelecekte bir işletmenin çeşitli birimlerinde görev alacak öğrencilerin BT alanındaki yeterliklerinin ve tutumlarının incelenmesi bu bakımdan önemlidir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Bilgi Teknolojileri

BT; elektronik, dijital, telekomünikasyon, yazıcılar, işlemciler, ekranlar vs. gibi bilgisayarların fiziksel yapısını oluşturan donanım ve donanım faaliyetlerini yönlendiren komutlar gibi çeşitli yazılımlardır (İraz, 2004: 207-208). Bu teknolojiyi kullanma yeteneklerini elde eden, bu teknoloji ile ilgili gelişmelere en hızlı şekilde uyum sağlayan işletmeler onun imkan ve kabiliyetlerinden faydalanarak üretim, dağıtım, planlama, koordine, depolama, teknik destek, denetim kapasitelerini de arttıracaklardır (Mutlu, 2016: 8). BT'nin işletme yönetimine sunduğu kolaylıklar, işletmelerde yürütülen işler bakımından farklılık göstermektedir. Temel işler arasında girdi temini, üretim, çıktı yönetimi, pazarlama, satış yönetimi ve hizmet yönetimi bulunmaktadır. Girdi temini (hammadde ve yardımcı malzeme gibi üretim girdilerinin temini); işletmeler, BT'nin sunduğu otomatik stoklama sistemi aracılığıyla bu işlerde başarı sağlamaktadır. Üretim (imalat ve montaj); bilgisayar destekli imalat ve kontrol süreçleri, üretim işlevlerini etkili olarak yürütme imkânı sağlamaktadır. Çıktı yönetimi (sipariş ve dağıtım yönetimi); online sipariş sistemi ile çıktı dağıtımı ve siparişlerin yönetimi kolaylıkla

yapılabilmektedir. Pazarlama ve satış (reklam ve promosyon); bilgisayar aracılığı ile analizi ve karlılık hesaplarında etkinlik sağlanabilmektedir. Hizmet yönetimleri ile uzaktan kumandalı araçlar yardımıyla hizmetlerin yaygınlaştırılması ve etkili olarak yürütülmesi olanaklı olmaktadır (Bensghir, 1996: 51).

BT işletmelerin her biriminde kullanılmaktadır. Üretimde; üretimin planlaması ve kontrolüne yönelik olarak geliştirilen programlar sayesinde bu tür işlemler daha kolay ve hızlı bir şekilde yapılmaktadır. İmalat ve üretim kararlarına destek sunmak üzere geliştirilen yazılımlar genel ve özel amaçlı olmak üzere iki başlık altında toplanabilir. Genel amaçlı yazılımlardan; veritabanı yazılımları, elektronik tablolaştırma yazılımları, istatistik yazılımları, PERT ve GANNT gibi proje yönetim yazılımları sıkça kullanılmaktadır. İmalat ve üretimle ilgili karar almada kullanılan özel yazılımlara örnek olarak; Otomatik Malzeme Edinme yazılımı (AMH), Bilgisayar Destekli Tasarım ve İmalat yazılımları (CAD, CAM), Malzeme Seçim yazılımları (MSP), Malzeme İhtiyaç Planlama yazılımları (MRP), Malzeme Kaynak Planlama yazılımları (MRP-H) ve Bilgisayarla Entegre İmalat yazılımları (CIM) verilebilir (Bensghir, 1996: 82). Pazarlamada satışların takibi, pazar araştırmaları ve bunlardan elde edilen bilgilerin değerlendirilmesinde, satış raporlarının hazırlanması ve sınıflandırılmasında, dağıtımda, satılan ürün miktarları ve satıcıların elindeki ürün miktarının bilinmesinde, elde mevcut hazır ürünlerin miktarının takibinde ve sipariş vermede BT etkin bir biçimde kullanılmakta ve işletmelere önemli faydalar sağlamaktadır (Yurdakul ve Çağlayan, 1997). BT'deki ilerlemeler sonucunda, ürünlerin talep bilgileri satış noktalarından sağlanabilmekte ve böylece işletmeler, pazar bilgilerine çok daha hızla ulaşabilmektedir (Öztürk, 2016: 22). Pazarlama işlerini desteklemede kullanılan bilgisayar yazılımları, genel ve özel amaçlı olmak üzere iki grupta toplanabilir. Genel amaçlı kullanılan yazılımlara örnek olarak; sorgulama programları, rapor yazma programları, istatistik, dosyalama, veritabanı yönetimi, kelime işlemciler ve elektronik tablolaştırma programları verilebilir. Spesifik amaçlar için geliştirilen bilgi sistem yazılımları arasında ise; dosyalama, doküman hazırlama ve programlamada destek sunan satış personeli destek yazılımları; satış personelinin tüm aktiviteleriyle ilgili verileri tutan, bu personelin verimli çalışması için gerekli bilgiler sunan satış yönetimi yazılımı, müşterileri tespit etme ve onlara telefonla adres veritabanını kullanarak erişme olanağı tanıyan telepazarlama yazılımları ve doğrudan müşteri hizmetlerini geliştirmek üzere satış personeline önceki satışlarla ilgili bilgiler aktarma olanağı tanıyan müşteri destek yazılımları yer almaktadır (Bensghir, 1996: 81). Finansal konularda, planlama, tahminlerin yapılması, muhasebe kayıtlarının tutulması ve takibi, fatura düzenleme vb. birçok faaliyet BT sayesinde daha kolay ve hızlı yapılabilmek hale gelmiştir (Deniz, 1998). Finansman yönetiminde genel amaçlı geliştirilen elektronik tablolaştırma, istatistiksel yazılımlar ve veri tabanı yönetimi yazılımlarıyla, genel ve özel amaçlı geliştirilen finansman analiz yazılımları kullanılmaktadır (Bensghir, 1996: 77).

2.2. Bilgi Teknolojileri Yeterliği

Lopez vd. (2009: 113) BT yeterliğini, “firmanın enformasyonunu etkin bir şekilde yönetebilmek için bilişim teknolojilerini nasıl kullandığıdır.” şeklinde tanımlamışlardır. Günümüzde BT yeterliği, farklı amaçlar için geliştirilmiş birçok bilgisayar uygulamasını kullanabilmek olarak görülmektedir (van Braak, 2004; Seyrek, 2010: 391). Bu bağlamda araştırmacılar; genel olarak temel bilgisayar becerileri, kelime işlemci, tablo programları, sunum programları, veritabanları, yazılım geliştirme araçları, grafik/çoklu ortam programları ve

internet gibi boyutları içeren (Furst-Bowe ve Boger, 1995; Kaminski, vd., 2009) farklı uygulama becerilerine sahip çeşitli ölçekler geliştirmişlerdir (Seyrek, 2010: 391). Literatürde, üniversite öğrencilerinin BT'ni kullanma yeterliklerini belirlemek amacıyla yapılmış bazı çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Seyrek (2010) çalışmasında, Gaziantep Üniversitesinde işletme bölümünde okuyan öğrencilerin BT'ne yönelik tutum ve yeterlik düzeylerini ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre; kız öğrencilerin erkeklere göre, bilgisayarı olmayan öğrencilerin bilgisayarı olanlara göre BT yeterliklerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca üst sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin alt sınıfta öğrenim görenlere göre, erişim düzeyi yüksek olan öğrencilerin erişim düzeyi düşük olanlara göre BT yeterliklerinin daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur.

Eryılmaz (2018) çalışmasında, Turizm fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) yeterliklerini belirlemeyi amaçlamıştır. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin kelime işlemci programı, internet kullanımı ve işletim sistemi kullanımı yeterliklerinin, donanım bilgi düzeyi, elektronik tablo bilgi düzeyi ve sunu programı bilgi düzeyi yeterliklerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Yılmaz vd., (2014), sınıf öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin bilgisayar yeterlik ve eğitimde teknoloji kullanım düzeylerini ortaya koymak amacıyla araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin bilgisayar ile ilgili temel kavramları, word ve powerpoint programını, e-posta kullanımını iyi bildikleri, excel programını, donanım, işletim sistemi ve internet kullanımı konularını orta düzeyde bildikleri, access ve web sayfası geliştirme konularında ise yetersiz olduklarını belirlemişlerdir. Öğrencilerin bilgisayar yeterliklerinin cinsiyet değişkenine göre erkek öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin bilgisayar yeterlik ve eğitimde teknoloji kullanım düzeylerinin, evinde bilgisayar ve internet erişimi olanların lehine anlamlı farklılıkların olduğu bulunmuştur.

Saygıner (2016) yapmış olduğu çalışmasında, Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin bilgisayar yeterlik düzeyleri ile eğitimde teknoloji kullanımına yönelik algılarını, çeşitli değişkenler açısından değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda; erkeklerin bilgisayar yeterliklerinin kızlara göre daha iyi düzeyde olduğu, bilgisayar sahipliği ve internet erişimi olan öğrencilerin bilgisayar yeterliklerinin ise olmayanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler, en zayıf oldukları alanları ise veri tabanı oluşturmak ve web sayfası hazırlamak şeklinde belirtmişlerdir.

2.3. Bilgi Teknolojileri Tutumu

Doğrudan gözlenemeyen bir değişken olan tutum, insan davranışlarını belirlemede etkilidir. Bu bakımdan tutumların ölçülmesi ya da tutum derecesinin bilinmesi birçok alanda istenen bir durumdur (Tezbaşaran, 1997). Öğrencilerin BT'ne yönelik tutumlarının belirlenmesi ve bu teknolojileri kullanmaktan geri durmalarına neden olabilecek tutumlarla ilişkili bir takım unsurların ortaya konması oldukça önemlidir (Seyrek, 2010). Çünkü tutumlar, öğrencilerin bilgi teknolojilerini kabullenmelerinin yanı sıra gelecekte iş yaşamlarında bilgisayar konusunda benimseyecekleri davranış tarzını da etkileyen önemli bir unsurdur (Selwyn, 1997).

Literatürde, üniversite öğrencilerinin BT'ne yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmış bazı çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Seyrek (2010) işletme bölümü öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada, BT'ne yönelik daha yüksek kaygı taşıyanların kız, bilgisayarı olmayan ve bilgi teknolojilerine erişim olanakları düşük olan öğrenciler olduğunu ortaya çıkarmıştır. Farklı sınıflardaki öğrencilerin BT tutumları ve yeterliklerinin farklı olduğu ve üst sınıflardaki öğrencilerin bu konuda becerilerinin daha iyi olduğu çalışmada ulaşılan diğer sonuçlardır.

Taghavi (2006) yapmış olduğu çalışmada, Amerika'da öğretim görmekte olan bir üniversitedeki öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarını incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin bilgisayara yönelik tutumlarında yaş farkının bir etkisi bulunmazken, sınıf düzeyinin öğrencilerin bilgisayara yönelik tutum geliştirmelerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, kendine ait bilgisayarı bulunan öğrencilerin diğerlerine göre daha olumlu tutumlar sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Köse vd., (2007) yapmış oldukları çalışmalarında, meslek yüksekokuluna yeni kayıt yaptıran öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik olumlu tutuma sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Erkek öğrencilerin kızlara göre, kendine ait bilgisayarı olanların olmayanlara göre, internet erişimi olanların ise olmayanlara göre BİT'ne yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır.

Yıldırım ve Bahar'ın (2008) yapmış oldukları çalışmalarında, meslek yüksekokulunun muhasebe ve eğitim fakültesinin sınıf öğretmenliği programına kayıtlı öğrencilerin internete karşı tutumlarının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin internete yönelik tutumlarının cinsiyete göre değişmediği tespit edilmiştir.

Güneş vd., (2017) yaptıkları çalışmalarında, işletme ve iktisat bölümlerinde muhasebe dersini alan öğrencilerin BİT'ne yönelik tutumlarının, okudukları bölümlere göre anlamlı düzeyde değişmediğini bulmuşlardır. Bununla birlikte öğrencilerin tutumlarının; cinsiyet, kendine ait bilgisayarı olup olmaması, internet erişim imkanı ve internet kullanım süreleri açısından anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Kuzey Afrika'da 125 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, kızlar ve erkeklerin bilgisayar öz-yeterlikleri arasında bir fark bulunmamasına karşılık, erkeklerin bilgisayar alanında çalışmaya devam etmek için kızlardan daha istekli oldukları görülmüştür (Galpin vd., 2003).

Gündoğdu vd., (2018) çalışmalarında, hemşirelik bölümü öğrencilerinin BİT'ne yönelik tutumlarının yüksek olduğu, öğrencilerin sınıf düzeyi, interneti e-mail amaçlı kullanma ve kişisel bir bilgisayara sahip olma durumlarına göre BİT'ne yönelik tutumlarının farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Bunun yanında, öğrencilerin ikinci sınıfta BİT'ne yönelik tutumlarının anlamlı biçimde arttığı ancak sınıf düzeyi arttıkça bu tutumun değişmediği tespit edilmiştir.

Bahar ve Kaya (2013) dört üniversiteye bağlı meslek yüksekokulu öğrencilerinin BİT'ne yönelik tutumları ile kayıtlı oldukları program, cinsiyet ve internete bağlanma sıklıkları arasında anlamlı ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre; kız öğrencilerin erkeklere göre, kendine ait bilgisayarı olmayanların olanlara göre ve BİT'ne erişim imkanı düşük olanların erişim imkanı iyi olanlara göre, bilgisayar teknolojilerine yönelik daha yüksek kaygı taşıdıkları saptanmıştır.

Yürük (2016) çalışmasında, muhasebe bölümü öğrencilerinin BT'ne yönelik tutumlarının yaş, cinsiyet, mezun olunan lise ve iş durumlarına göre değişmediğini tespit etmiştir.

Berkant (2013) Eğitim fakültesinde öğrenim gören 166 öğrenci ile yaptığı çalışmada; bilgisayara yönelik tutum bakımından erkek öğrencilerin kızlara göre, dördüncü sınıfta öğrenim görenlerin birinci sınıftakilere göre, kendine ait bilgisayarı olanların olmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksek tutumlara sahip olduklarını belirlemiştir.

3. METODOLOJİ

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, kısıtları ve analiz yöntemi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, İşletme Bölümü lisans öğrencilerinin BT kullanma yeterlikleri ve tutumları incelenerek bunlarla ilişkili olabilecek bazı faktörlerin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bunun için öncelikle, işletme öğrencilerinin BT'ni ne ölçüde kullandıkları ve BT'ne yönelik tutumları tespit edilmiştir. Daha sonra, öğrencilerin BT kullanma yeterlikleri ve tutumlarının cinsiyet, sınıf, bilgisayar sahipliği ve bilgisayar erişim olanakları gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın konusunu oluşturan İşletme Bölümü lisans öğrencilerinin sahip oldukları BT kullanma yeterlikleri ve tutumlarının incelenmesi; öğrencilerin mezuniyet sonrası iş olanaklarının sağlanması, kamu ve özel sektördeki işletmelerin yetenekli işgücü ihtiyaçlarının karşılanması açısından önemlidir. Ayrıca bilgisayar dersini almayan işletme bölümü öğrencileri üzerinde yapılması, bu çalışmayı diğerlerinden ayıran en önemli farktır.

3.3. Araştırmanın Kısıtı

Bu araştırmanın sadece Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü öğrencileri üzerinde yürütülmüş olması önemli bir kısıttır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

3.4.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan I., II., III. ve IV. sınıftaki bilgisayar dersini almayan tüm öğrenciler (N=800) oluşturmaktadır. Araştırmanın örnek hacmi tam sayım yöntemi ile belirlenmiş olup dönem içerisinde çeşitli nedenlerden dolayı tüm öğrencilere ulaşılamadığı için 450 (%56, 25) öğrenci ile anket yapılmıştır. Araştırmada örnekleme dahil edilecek öğrencilerin belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolayda örnekleme yöntemi ile veriler, ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplandığından (Malhotra, 2004; Aaker vd., 2007) bu çalışmada bu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

3.4.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmanın veri toplama yöntemi olarak yüz yüze görüşme, veri toplama aracı olarak ise araştırma değişkenlerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış anket formları kullanılmıştır. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümü, örnekleme alınan öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, sınıfı, ikamet ettikleri yeri ve aylık ortalama gelirine ilişkin demografik bilgilerini içermektedir. Ayrıca bu bölümde öğrencilerin kendine ait bilgisayar durumu, ikamet ettikleri yerde bilgisayar bulunup bulunmaması ve internet erişim durumu, bilgisayar erişim olanakları, bilgisayarı hangi amaçla ve haftada kaç saat kullandıklarına ilişkin sorulara da yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde Seyrek (2010) tarafından geliştirilen öğrencilerin BT kullanma yeterliklerini ölçmeye yönelik 5'li likert ölçeğine (1'den "Hiç kullanmadım" 5'e "İleri düzeyde biliyorum") göre hazırlanmış 12 soru kullanılmıştır. Anketin üçüncü bölümünde ise öğrencilerin BT'ne yönelik tutumlarını ölçmek üzere Selwyn (1997) tarafından geliştirilen ve Seyrek (2010) tarafından kullanılan; kaygı, fayda, kontrol ve davranış olmak üzere toplam 4 boyutta 21 ifadeden oluşan ölçek kullanılmıştır. Bu ölçeğin ifadeleri de 5'li Likert ölçeğine göre yapılandırılmıştır (1'den "Kesinlikle katılmıyorum" 5'e "Kesinlikle katılıyorum").

Daha sonra öğrencilerin BT kullanma yeterliklerini ve BT'ne yönelik tutumlarını ölçmek için kullanılmış olan ölçeklere açıklayıcı faktör ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda; Bilgi Teknolojileri Yeterlikleri (BTY) ölçeğinde 12 maddeden oluşan 3 faktörlü ve Bilgi Teknolojileri Tutum (BTT) ölçeğinde ise 15 ifadeden oluşan 4 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Özdamar (2002: 667) ve Tavşanel'e (2002) göre, Cronbach Alpha (α) katsayısının 0,40'dan düşük olması güvenilir olmadığını, 0,40-0,59 arası düşük güvenilirlikte, 0,60-0,79 arası oldukça güvenilir, 0,80-1,00 arası ise yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. BTY ölçeği için yapılan güvenilirlik analizi sonucu Cronbach Alpha (α) değeri 0,816, BTT ölçeği için yapılan güvenilirlik analizi sonucu Cronbach Alpha (α) değeri ise 0,610 olarak bulunmuştur. Bu anlamda her iki ölçeğin de güvenilir olduğu belirlenmiştir.

3.4.3. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinden önce elde edilen test sonuçlarının normal dağılım göstermediğinin belirlenmesi için normallik testi yapılmıştır. Normallik testinde veri gruplarının çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık ölçüsü, -2 ile +2 aralığında değerler almış olan grupların normal dağılım gösterdiği kabul edilmektedir (George ve Mallery, 2003). Bu doğrultuda tüm testlerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Öğrencilerin demografik özellikleri, bilgisayar ve internet kullanımına ilişkin sorulara verdikleri cevapların belirlenmesinde; betimsel istatistikler olarak frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır. Araştırmada farklı gruplardan elde edilen veri değerlerinin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için, parametrik bir test olan İlişkisiz-bağımsız örneklem için t-testi kullanılmıştır (Can, 2016:115-134). Cinsiyet, bilgisayar sahipliği değişkenleri iki bağımsız değişken bulundurduğu için bağımsız t testi yapılmıştır. Araştırmada ikiden fazla bağımsız gruba ilişkin ortalamaların en az ikisi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için, parametrik bir test olan tek yönlü varyans analizi (Anova) testi yapılmıştır. Grupların en az ikisi arasında anlamlı fark çıkması durumunda hangi gruplar arasında fark olduğunu bulmak için post hoc (çoklu karşılaştırma) testi olan Tukey HSD testinden yararlanılmıştır (Can, 2016:148-162).

Araştırmada sınıf, bilgisayar erişim olanakları değişkenleri ikiden fazla bağımsız değişken bulundurduğu için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. İstatistiksel analizlerin değerlendirilmesinde anlamlılık sınırı 0,05 olarak kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Betimsel Analiz

Ankete katılan işletme bölümü öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bulguların frekans (n) ve yüzde (%) dağılımları Tablo 1’de verilmiştir. Ankete katılanların %53,6’sını kız, %46,4’ünü ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden %96,89’u 18-24 yaş, %3,11’i ise 25-32 yaş aralığındadır. Öğrencilerin yarısından fazlasının (%55,33) ortalama gelirinin 550-1800₺ arasında değiştiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerden %19,8’i 1. sınıf, %22,7’si 2. sınıf, %21,6’sı 3. sınıf ve %36’sı ise 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin çoğunluğunun evde kaldıkları görülmektedir (%46). Bunu sırasıyla yurttan kalanlar (%32) ve apart da kalan öğrenciler (%22) izlemektedir.

Tablo 1. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Demografik Özellikleri

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF							
		n	%		n	%	
Cinsiyet	Kız	241	53,6	Sınıf	1.sınıf	89	19,8
	Erkek	209	46,4		2.sınıf	102	22,7
	Toplam	450	100,0		3.sınıf	97	21,6
Yaş	18-24	436	96,89	4.sınıf	162	36,0	
	25-32	14	3,11	Toplam	450	100,0	
	Toplam	450	100,0	İkamet ettikleri yer	Ev	207	46,0
Aylık ortalama Gelir	150-549 ₺	201	44,67		Yurt	144	32,0
	550-1800 ₺	249	55,33		Apart	99	22,0
	Toplam	450	100,0		Toplam	450	100,0

Ankete katılan işletme bölümü öğrencilerinin bilgisayar sahipliği ve internet kullanımına ilişkin bulgularının frekans (n) ve yüzde (%) dağılımları Tablo 2’de verilmiştir. Tablodan görüleceği üzere, ankete katılan öğrencilerin %72,4’ünün kendine ait bilgisayarı bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin %54,9’unun ikamet ettikleri yerde (ev, yurt, apart vb.) bilgisayarı olduğu, %45,1’inin ise ikamet ettikleri yerde bilgisayarı olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde öğrencilerden %91,3’ünün kaldıkları yerde internet erişimine sahip oldukları, %8,7’sinin ise internet erişimi bulunmadığı görülmüştür. Öğrencilerin %15,6’sı bilgisayar erişim olanaklarının çok zayıf ya da zayıf düzeyde, %22,9’u orta düzeyde, %61,5’i ise iyi ya da oldukça iyi düzeyde olduğunu belirtmiştir. İşletme öğrencilerinin %34,2’si bilgisayarı kişisel işlerde, %24,7’si ödev hazırlama ve araştırma yapmada, %12,2’si oyun oynamada, %4,7’si sohbet (chat), facebook ve e-posta gibi aktivitelerini gerçekleştirmede ve %24,2’si ise hepsini gerçekleştirmede kullanmaktadırlar. Öğrencilerin %50,2’si bilgisayarı haftada 0-5 saat, %20,9’u 6-10 saat, %12’i 11-15 saat, %7,1’i 16-24 saat, %7,3’ü 25-45 saat ve %2,5’i ise 46-75 saat aralığında kullandıklarını belirtmiştir.

Tablo 2. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına İlişkin Bulgular

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF		
Kendinize ait bilgisayarınız var mı?	n	%
Evet	326	72,4
Hayır	124	27,6
Toplam	450	100,0
İkamet ettiğiniz yerde bilgisayar var mı?		
Evet	247	54,9
Hayır	203	45,1
Toplam	450	100,0
İkamet ettiğiniz yerde internet erişimi var mı?		
Evet	411	91,3
Hayır	39	8,7
Toplam	450	100,0
Bilgisayar erişim olanaklarınız		
Çok zayıf	34	7,6
Zayıf	36	8,0
Orta	103	22,9
İyi	147	32,7
Çok iyi	130	28,8
Toplam	450	100,0
Bilgisayarı hangi amaçla kullanıyorsunuz?		
Ödev hazırlama ve araştırma yapma	111	24,7
Chat Facebook E-posta	21	4,7
Oyun oynamak	55	12,2
Kişisel işler	154	34,2
Hepsi	109	24,2
Toplam	450	100,0
Haftada kaç saat bilgisayar kullanmaktasınız?		
0-5	226	50,2
6-10	94	20,9
11-15	54	12,0
16-24	32	7,1
25-45	33	7,3
46-75	11	2,5
Toplam	450	100,0

4.2. Bilgi Teknolojilerini Kullanma Yeterlikleri Faktör Analizi

Bu bölümde işletme öğrencilerine BT kullanma yeterliklerini belirlemek amacıyla 12 maddelik sorudan oluşan BTY ölçeği uygulanmıştır. BTY ölçeğinin maddelerine faktör analizi yapıp yapılamayacağını kontrol etmek amacıyla KMO değerinden ve Bartlett testinden yararlanılmıştır.

İşletme Bölümü öğrencilerine ait BTY ölçeğinin KMO değeri 0,817 olduğundan (>0.6) örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu ve Bartlett's testi Chi-Square değeri 1623,480 ve serbestlik derecesi 66 olup anlamlı ($p<0.05$) olarak bulunduğundan ölçeğin faktör analizi uygulamak için uygun olduğu kabul edilmiştir. Verilerin faktör analizine uygunluğu teyit edildikten sonra ölçeğin faktör yapısının incelenmesi amacıyla Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analysis) ve Varimax Rotasyon yöntemleri kullanılarak açıklayıcı

faktör analizi yapılmıştır. Toplam açıklanan varyansa bakıldığında, analiz sonucunda ölçekte özdeğeri 1'den büyük 3 faktör ortaya çıkmıştır. İlk faktör (özdeğeri 4,080) varyansın %34'ünü açıklarken, ikinci faktör (özdeğeri 1,698) varyansın %14,15'ini ve üçüncü faktör (özdeğeri 1,199) ise varyansın %9,99'unu açıklamaktadır. Analiz sonucu elde edilen faktörler; “Temel BT Uygulamaları”, “İleri BT Uygulamaları” ve “Web Uygulamaları” şeklinde isimlendirilmiştir. Birinci faktör için maddelerin faktör yükleri 0,819 ile 0,463 arasında, ikinci faktör için 0,763 ile 0,499 arasında, üçüncü faktör için 0,849 ile 0,464 arasında değişmektedir. Daha sonra faktörlerin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Elde edilen analiz sonucunda Cronbach α değerleri; Temel BT Uygulamaları faktörü için 0,82, İleri BT Uygulamaları faktörü için 0,71 ve Web Uygulamaları faktörü için 0,57 olarak hesaplanmış ve faktörlerin yeterli güvenilirliğe sahip oldukları görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 3. İşletme Bölümü Öğrencilerinin BT Kullanma Yeterliklerinin Faktör Yükleri

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF					
BT Yeterlik Faktörler	Ölçek Maddeleri	Faktör Yükleri	Öz Değer	Varyans %	Alpha Katsayısı
Temel BT Uygulamaları	Sunum programları (Powerpoint, Prezi vb.)	,819	4,080	34,001	0,817
	İşletim sistemi (Windows, Linux, Mac OS X vb.)	,807			
	Kelime işlemci programları (Word, vb.)	,742			
	Tablo programları (Excel, vb.)	,742			
İleri BT Uygulamaları	İnternet tarayıcı programları (Int. Explorer, Firefox, Google Chrome, Yandex vb.)	,463	1,698	14,152	0,712
	İstatistik programları (SPSS, Nvivo vb.)	,763			
	Muhasebe Programları (LKS, LUCA, Micro, Logo, Barkod Sistemi, vb.)	,739			
	Matematik programları (MATLAB, Maple, vb.)	,703			
Web Uygulamaları	Yazılım geliştirme programları (Basic, C++, Java vb.)	,499	1,199	9,991	0,565
	Web sayfası geliştirme programları (HTML, Dreamweaver, Php, Jsp, vb.)	,849			
	Web animasyon programları (Flash vb.)	,776			
	Grafik tasarım ve çizim programları (Solidworks, Photoshop, vb.)	,464			
Toplam Açıklanan Varyans					58,14
KMO Örneklem Yeterliliği					0,817
Bartlett's Küresellik Testi Chi-Square değeri					1623,480
sd					66
p değeri					0,000

Extraction Method: Principal Component Analysis.
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
a. Rotation converged in 5 iterations.

4.3. Bilgi Teknolojilerine Yönelik Tutumların Faktör Analizi

Benzer şekilde anketin üçüncü bölümünde öğrencilere BT'ne yönelik tutumlarının belirlemesi amacıyla 21 ifadeden oluşan BTT ölçeği uygulanmıştır. Bu bölümde, faktör analizinden önce olumsuz sorulan bazı ifadelerin analize girmeden önce ters çevrilerek yeniden

kodlanması yapılmıştır. BTT ölçeğinin maddelerine faktör analizi yapıp yapılamayacağını kontrol etmek amacıyla KMO değerinden ve Bartlett testinden yararlanılmıştır.

İşletme Bölümü öğrencilerine ait BTT ölçeğinin KMO değeri 0,776 olduğundan (>0.6) örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu ve Bartlett's testi Chi-Square değeri 2847,566 ve serbestlik derecesi 210 olup anlamlı ($p<0.05$) olarak bulunduğundan ölçeğin faktör analizi uygulamak için uygun olduğu kabul edilmiştir. Verilerin faktör analizine uygunluğu teyit edildikten sonra ölçeğin faktör yapısının incelenmesi amacıyla Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analysis) ve Varimax Rotasyon yöntemleri kullanılarak açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ancak faktör analizi sonucunda 6 maddenin faktör yük ağırlıklarının binişik ve faktör yükünün 0,30'dan düşük olduğu görülmüş ve ölçekten çıkarılmıştır. Geriye kalan 15 maddeden elde edilen veriler yeniden açıklayıcı faktör analizine tabi tutulmuştur. Yapılan faktör analizi sonuçları incelendiğinde, döndürme sonrası maddelerin toplam 4 faktör altında toplandığı ve maddelerin faktör yükü değerlerinin 0,837-0,455 aralığında değişim gösterdiği görülmektedir (Tablo 4). Maddelerin ait olduğu faktörle olan ilişkisini açıklayan faktör yük değeri katsayısı için uygulamada genel olarak 0,45 üzeri değerler madde seçimi için iyi bir ölçüt olarak önerilmektedir (Büyüköztürk, 2002:118; Yemez, 2016: 109). Bu durum göz önünde bulundurulduğunda elde edilen verilerin faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür. BTT ölçeğinin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla yapılan açıklayıcı faktör analizi sonucunda KMO değeri 0,760 olduğundan (>0.6) örneklem büyüklüğünün yeterli olduğu ve Bartlett's testi Chi-Square değeri 1833,712 ve serbestlik derecesi 105 olup anlamlı ($p<0.05$) olarak bulunduğundan ölçeğin faktör analizi uygulamak için uygun olduğu kabul edilmiştir.

Toplam açıklanan varyansa bakıldığında, analiz sonucunda ölçekte özdeğeri 1'den büyük 4 faktör ortaya çıkmıştır. İlk faktör (özdeğeri 3,993) varyansın %26,62'ini açıklarken, ikinci faktör (özdeğeri 1,912) varyansın %12,75'ini, üçüncü faktör (özdeğeri 1,470) varyansın %9,80'ini ve dördüncü faktör (özdeğeri 1,254) ise varyansın %8,36'ını açıklamaktadır. Analiz sonucunda oluşan faktörler "BT'ne yönelik Fayda", "BT'ne yönelik Kaygı", "BT'ne yönelik Kontrol" ve "BT'ne yönelik Davranış" olarak adlandırılmıştır. Birinci faktör için maddelerin faktör yükleri 0,837 ile 0,455 arasında, ikinci faktör için 0,805 ile 0,546 arasında, üçüncü faktör için 0,821 ile 0,651 arasında, dördüncü faktör ise 0,824 ile 0,475 arasında değişmektedir. Daha sonra faktörlerin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Elde edilen analiz sonucunda Cronbach α değerleri BT'ne yönelik Fayda faktörü için 0,77, BT'ne yönelik Kaygı faktörü için 0,73, BT'ne yönelik Kontrol faktörü için 0,65 ve BT'ne yönelik Davranış faktörü için 0,57 olarak hesaplanmış ve faktörlerin yeterli güvenilirliğe sahip oldukları görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4. İşletme Bölümü Öğrencilerinin BT'ne Yönelik Tutumlarının Faktör Analizi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF					
BT Tutum Faktörleri	Ölçek Maddeleri	Faktör Yükleri	Öz Değer	Varyans %	Alpha Katsayısı
BT'ne yönelik Fayda	Bilgisayarlar daha verimli çalışmamıza yardımcı oluyorlar.	,837	3,993	26,619	0,771
	Bilgisayarlar işlerimi daha iyi düzenlememe yardımcı oluyor.	,794			
	Bilgisayarda işimi yaparken harcamış olduğum ekstra çaba, buna değiyor.	,791			
	Bilgisayar daha ilginç ve hayal gücü içeren işleri yapmamı sağlıyor.	,527			
	Bilgisayar kullanılarak yapılan birçok şeyi bilgisayar olmadan da yapabilirim.*	,455			
BT'ne yönelik Kaygı	Düzeltemeyeceğim hatalar yaparım endişesiyle bilgisayar kullanmak konusunda tereddüt yaşarım.	,805	1,912	12,747	0,728
	Bilgisayarlar konusunda kendimi rahat hissetmiyorum.	,761			
	Bilgisayarı kullanmamı gerektiren bir şey olduğunda, bilgisayara bir şekilde zarar verebilirim diye korkarım.	,708			
	Bilgisayar kullanmak beni hiç korkutmuyor.*	,546			
BT'ne yönelik Kontrol	Sanırım bilgisayar hakkında bilmem gereken şeylerin çoğunu kendi kendime öğrenebilirim.	,821	1,470	9,797	0,650
	Bilgisayar kullanırken bir sorunla karşılaştığımda çoğu zaman bu sorunu bir şekilde çözerim.	,706			
	Bilgisayar kullanırken, kontrol tamamen bende olur.	,651			
BT'ne yönelik Davranış	Okulda elimden geldiğince bilgisayar kullanmaktan kaçınırım.	,824	1,254	8,360	0,573
	Okulda bilgisayarı sadece mecbur olduğumda kullanıyorum.	,743			
	Bilgisayar kullanmayı gerektiren bir işte çalışmak istemem.	,475			
Toplam Açıklanan Varyans					57,52
KMO Örneklem Yeterliliği					0,760
Bartlett's Küresellik Testi Chi-Square değeri					1833,712
sd					105
p değeri					0,000
Extraction Method: Principal Component Analysis.					
fkontrol Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.					
a. Rotation converged in 5 iterations.					

*Ters olarak kodlanan ifadeler

4.4. Cinsiyet- BT Yeterliği ve Bilgisayar Sahipliği- BT Yeterliği Arasındaki İlişkinin Analizi

İşletme bölümü öğrencilerinin BT yeterlikleri cinsiyet ve bilgisayar sahipliği bakımından incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin, BT yeterlik boyutları bağımlı değişkenlerinin bağımsız değişken cinsiyete göre değişip değişmediğini tespit etmek amacıyla t-testi yapılmıştır. Test sonuçları Tablo 5'de gösterilmiştir. Buna göre, öğrencilerin Temel BT Uygulamaları ($t = -1,238$,

İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerini Kullanma Yeterlikleri ve Tutumlarının İncelenmesi

p>0.05) ve Web Uygulamaları (t= -1,540, p>0.05) yeterlik alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilirken, İleri BT Uygulamaları (t= -0,023, p<0.05) yeterlik alt boyutu açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Ortalama skordardan da görüleceği gibi kız öğrenciler erkek öğrencilere göre İleri BT uygulamaları konusunda kendilerini daha az yeterli görmektedirler.

Tablo 5. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyeti-BT Yeterliği Arasındaki İlişki: t testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
BT Yeterlik		Cinsiyet	
		Kız	Erkek
Temel BT Uygulamaları	n	241	209
	Xort	3,787	3,865
	t	-1,238	
	p	0,213	
İleri BT Uygulamaları	n	241	209
	Xort	2,464	2,663
	t	-2,288	
	p	0,023	
Web Uygulamaları	n	241	209
	Xort	2,183	2,298
	t	-1,540	
	p	0,124	

Kendine ait bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin BT yeterlik boyutları arasında anlamlı bir farklılığın bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla, bilgisayar sahipliği bağımsız değişken ve BT yeterlik boyutlarının ise bağımlı değişkenler olduğu t testleri yapılmış ve sonuçları Tablo 6'da verilmiştir. Tablodan 6'dan da görüleceği üzere, kendine ait bilgisayarı olan ve olmayan işletme bölümü öğrencileri arasında her üç BT yeterlik değişkeni açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre kendine ait bilgisayarı olan öğrenciler olmayan öğrencilere göre her üç BT yeterlik değişkeni açısından da kendilerini daha yeterli görmektedirler.

Tablo 6. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Sahipliği-BT Yeterliği Arasındaki İlişki: t testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
		Kendinize ait bilgisayarınız var mı?	
BT Yeterlik		Evet	Hayır
Temel BT Uygulamaları	n	326	124
	X _{ort}	3,922	3,563
	t	5,228	
	p	0,000	
İleri BT Uygulamaları	n	326	124
	X _{ort}	2,656	2,292
	t	3,858	
	p	0,000	
Web Uygulamaları	n	326	124
	X _{ort}	2,300	2,070
	t	2,817	
	p	0,005	

4.5. Sınıf-BT Yeterliği ve Bilgisayar Erişim Olanakları- BT Yeterliği Arasında İlişkinin Analizi

İşletme bölümü öğrencilerinin BT yeterlikleri sınıf ve bilgisayar erişim olanakları bakımından incelenmiştir. Bu amaçla farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları BT yeterlikleri arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla sınıfın bağımsız değişken, BT yeterlik boyutlarının ise bağımlı değişkenler olduğu kabul edilmiş ve ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen test sonuçlarına göre, işletme bölümünün farklı sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin aralarında her üç BT yeterlik değişkeni açısından da anlamlı farklılıklar görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Sınıf-BT Yeterliği Arasındaki İlişki: ANOVA testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
		Sınıf	
BT Yeterlik	n	F	p
Temel BT Uygulamaları	450	9,239	0,000
İleri BT Uygulamaları	450	6,247	0,000
Web Uygulamaları	450	10,831	0,000

BT yeterliklerindeki bu farklılıkların hangi sınıf ya da sınıflardan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla post- hoc analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. İşletme Bölümünün 1. sınıfına devam eden öğrencilerin Temel BT Uygulamaları yeterliği alt boyutunda ortalama puanlarının 3. sınıfa (ort. fark= -0,427; 1<3) ve 4. sınıfa (ort. fark= -0,393; 1<4) devam eden öğrencilerin ortalama puanlarından anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmektedir. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ödev, proje, tez çalışmaları hazırlaması, sunum yapması vb. çalışmalarda bilgisayarlardan daha fazla yararlanmaları öğrencilerin bu yeterliklerinin geliştirilmesinde etkili olabilmektedir.

İleri BT Uygulamaları yeterliği alt boyutunda 1. sınıfa devam eden öğrencilerin ortalama puanlarının 3. sınıfa (ort. fark= -0,541; 1<3) ve 4. sınıfa (ort. fark= -0,390; 1<4) devam eden öğrencilerin ortalama puanlarından anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Sınıf düzeyleri arttıkça öğrencilerin İleri BT Uygulamaları yeterliklerinin artmasında öğrencilerin lisans eğitimi boyunca almış oldukları derslerin etkisinin olduğu söylenebilir.

Web Uygulamaları yeterliği alt boyutunda 1. sınıfa devam eden öğrencilerin ortalama puanlarının 3. sınıfa (ort. fark= -0,435; 1<3) ve 4. sınıfa (ort. fark= -0,502; 1<4) devam eden öğrencilerin ortalama puanlarından, 2. sınıfa devam eden öğrencilerin ortalama puanlarının ise 3. sınıfa (ort. fark= -0,306; 2<3) ve 4. sınıfa (ort. fark= -0,372; 2<4) devam eden öğrencilerin ortalama puanlarından anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur (Tablo 8).

Tablo 8. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Sınıf-BT Yeterliği Arasındaki İlişki: Tukey testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF					
BT Yeterlik	Sınıf (I)	Sınıf (J)	Ort. Fark	St. Hata	p
Temel BT	1	3	-0,427*	0,096	0,000
Uygulamaları	1	4	-0,393*	0,086	0,000
İleri BT	1	3	-0,541*	0,133	0,000
Uygulamaları	1	4	-0,390*	0,120	0,007
	1	3	-0,435*	0,113	0,001
Web	1	4	-0,502*	0,102	0,000
Uygulamaları	2	3	-0,306*	0,109	0,028
	2	4	-0,372*	0,097	0,001

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Farklı bilgisayar erişim olanaklarına sahip olan öğrencilerin BT yeterlikleri arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla bilgisayar erişim düzeyinin bağımsız değişken, BT yeterlik boyutlarının ise bağımlı değişkenler olduğu kabul edilmiş ve ANOVA testi yapılmıştır. Tablodan 9'dan görüleceği üzere, öğrencilerin her üç BT yeterlik düzeyinde de aralarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır.

Tablo 9. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Erişim Olanakları-BT Yeterliği Arasındaki İlişki: ANOVA testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
Bilgisayar Erişim Olanakları			
BT Yeterlik	n	F	p
Temel BT Uygulamaları	450	6,282	0,000
İleri BT Uygulamaları	450	6,297	0,000
Web Uygulamaları	450	6,486	0,000

BT yeterliklerindeki bu farklılıkların hangi bilgisayar erişim düzeyine sahip öğrenciler arasında olduğunu tespit etmek amacıyla post-hoc analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Öğrencilerin bilgisayar erişim olanakları arttıkça ortalama fark değerlerinden anlaşılacağı üzere, algıladıkları her üç BT yeterlik düzeyinin de arttığı görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 10. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Erişim Olanakları-BT Yeterliği Arasındaki İlişki: Tukey testi

Ordu Üniversitesi İİBF					
BT Yeterlik	Bilgisayar Erişim Olanakları (I)	Bilgisayar Erişim Olanakları (J)	Ort. Fark	St. Hata	p
Temel BT Uygulamaları	Çok zayıf	İyi	-0,481*	0,125	0,001
	Çok zayıf	Çok iyi	-0,580*	0,126	0,000
İleri BT Uygulamaları	Çok zayıf	İyi	-0,665*	0,172	0,001
	Çok zayıf	Çok iyi	-0,711*	0,174	0,001
Web Uygulamaları	Orta	Çok iyi	-0,332*	0,119	0,044
	Çok zayıf	Orta	-0,615*	0,154	0,001
Web Uygulamaları	Çok zayıf	İyi	-0,622*	0,148	0,000
	Çok zayıf	Çok iyi	-0,712*	0,150	0,000

4.6. Cinsiyet- BT Tutumu ve Bilgisayar Sahipliği- BT Tutumu Arasındaki İlişkinin Analizi

İşletme bölümü öğrencilerinin BT'ne yönelik tutumu cinsiyet ve bilgisayar sahipliği bakımından incelenmiştir. Bu amaçla öğrencilerin, BT tutum boyutları bağımlı değişkenlerinin bağımsız değişken cinsiyete göre değişip değişmediğini tespit etmek amacıyla t-testi yapılmıştır. Tablodan 11'den görüleceği üzere, öğrencilerin BT'ne yönelik Kaygı ($t = -0,601$, $p > 0,05$) ve BT'ne yönelik Kontrol ($t = -0,632$, $p > 0,05$) tutum alt boyutları açısından cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilirken, BT'ne yönelik Fayda ($t = -2,225$, $p < 0,05$) ve BT'ne yönelik Davranış ($t = -2,364$, $p < 0,05$) tutum alt boyutları açısından anlamlı bir farklılık görülmüştür. Ortalama skordardan görüleceği gibi erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre BT konusunda daha yüksek bir fayda sağlamalarına rağmen bilgisayar kullanmayı gerektiren işlerden kaçındıkları görülmüştür.

Tablo 11. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyeti-BT Tutumu Arasındaki İlişki: t testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
BT Tutum		Cinsiyet	
		Kız	Erkek
BT'ne yönelik Fayda	n	241	209
	Xort	3,633	3,797
	t	-2,225	
	p	0,027	
BT'ne yönelik Kaygı	n	241	209
	Xort	2,093	2,141
	t	-0,601	
	p	0,548	
BT'ne yönelik Kontrol	n	241	209
	Xort	3,534	3,585
	t	-0,632	
	p	0,528	
BT'ne yönelik Davranış	n	241	209
	Xort	2,564	2,775
	t	-2,364	
	p	0,019	

Ayrıca araştırmada, kendine ait bilgisayara sahip olan ve olmayan öğrencilerin BT tutum boyutları arasında anlamlı bir farklılığın bulunup bulunmadığını test etmek amacıyla da, bilgisayar sahipliği bağımsız değişken ve BT tutum boyutlarının ise bağımlı değişkenler olduğu t testleri yapılmıştır. Tablo 12’den görüldüğü üzere, kendine ait bilgisayarı olan ve olmayan işletme öğrencileri arasında BT’ne yönelik Fayda ($t= 3,974$, $p<0.05$), BT’ne yönelik Kaygı ($t= -4,438$, $p<0.05$) ve BT’ne yönelik Davranış ($t= -2,003$, $p<0.05$) tutum alt boyutları açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bilgisayar sahibi olan öğrenciler olmayan öğrencilere göre BT konusunda daha fazla fayda sağlamaktadırlar. Ayrıca bilgisayarı olmayan öğrenciler bilgisayarı olan öğrencilere göre, BT konusunda daha yüksek kaygı taşımakta ve bilgisayar kullanmak konusunda da daha isteksiz bir davranış sergilemektedir.

Tablo 12. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Sahipliği-BT Tutumu Arasındaki İlişki: t testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
Kendinize ait bilgisayarınız var mı?			
BT Tutum		Evet	Hayır
BT’ne yönelik Fayda	n	326	124
	Xort	3,795	3,484
	t	3,974	
	p	0,000	
BT’ne yönelik Kaygı	n	326	124
	Xort	2,012	2,387
	t	-4,438	
	p	0,000	
BT’ne yönelik Kontrol	n	326	124
	Xort	3,601	3,444
	t	1,740	
	p	0,072	
BT’ne yönelik Davranış	n	326	124
	Xort	2,609	2,801
	t	-2,003	
	p	0,046	

4.7. Sınıf-BT Tutumu ve Bilgisayar Erişim Olanakları-BT Tutumu Arasında İlişkinin Analizi

İşletme bölümü öğrencilerinin BT’ne yönelik tutumları sınıf ve bilgisayar erişim olanakları bakımından incelenmiştir. Bu amaçla farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin algıladıkları BT tutumları arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla sınıfın bağımsız değişken, BT tutum boyutlarının ise bağımlı değişkenler olduğu kabul edilmiş ve ANOVA testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen test sonuçlarına göre, farklı sınıflarındaki işletme öğrencilerinin BT’ne yönelik Kaygı tutumu bağlamında aralarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo 13).

Tablo 13. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Sınıfı-BT Tutumu Arasındaki İlişki: ANOVA testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
	Sınıf		
BT Tutum	n	F	p
BT'ne yönelik Fayda	450	0,938	0,422
BT'ne yönelik Kaygı	450	4,705	0,003
BT'ne yönelik Kontrol	450	0,543	0,653
BT'ne yönelik Davranış	450	0,400	0,753

Öğrencilerin BT'ne yönelik Kaygı tutumundaki farklılığın hangi sınıf ya da sınıflardan kaynaklandığını tespit etmek üzere post-hoc analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Elde edilen test sonuçlarına göre, 3. sınıfa devam eden öğrencilerin BT'ne yönelik Kaygı tutumu açısından ortalama puanlarının 1. ve 2. sınıfa devam eden öğrencilerin ortalama puanlarından anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmektedir ($3 < 1$, $3 < 2$). Ortalama fark değerlerinden görüleceği üzere 1. ve 2. sınıf öğrencileri 3. sınıf öğrencilerine göre BT konusunda daha yüksek kaygı taşımaktadırlar (Tablo 14).

Tablo 14. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Sınıfı-BT Tutumu Arasındaki İlişki: Tukey testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF					
BT Tutum	Sınıf (I)	Sınıf (J)	Ort. Fark	St. Hata	p
BT'ne yönelik	1	3	0,443*	0,122	0,002
Kaygı	2	3	0,308*	0,118	0,045

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Farklı bilgisayar erişim olanaklarına sahip olan öğrencilerin BT tutumları arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla bilgisayar erişim düzeyinin bağımsız değişken, BT tutum boyutlarının ise bağımlı değişkenler olduğu kabul edilmiş ve ANOVA testi yapılmıştır. Tablodan 15'den görüleceği üzere, öğrencilerin bütün BT tutum boyutları açısından aralarında anlamlı farklar bulunmaktadır.

Tablo 15. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Erişim Olanakları-BT Tutumu Arasındaki İlişki: ANOVA testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF			
	Bilgisayar Erişim Olanakları		
BT Tutum	n	F	p
BT'ne yönelik Fayda	450	5,734	0,000
BT'ne yönelik Kaygı	450	3,859	0,004
BT'ne yönelik Kontrol	450	2,583	0,037
BT'ne yönelik Davranış	450	2,771	0,027

BT yeterliklerindeki bu farklılıkların hangi bilgisayar erişim düzeyine sahip öğrenciler arasında olduğunu anlamak için post-hoc analiz olarak Tukey testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin BT erişim düzeyi yükseldikçe, BT'nin faydaları konusunda daha olumlu düşündükleri ve kaygılarının azaldığı görülmektedir. Kontrol boyutu açısından ise

İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerini Kullanma Yeterlikleri ve Tutumlarının İncelenmesi

sadece erişim düzeyi iyi olan öğrencilerle çok iyi olan öğrenciler arasında bir farklılık bulunmuştur. Yine benzer şekilde erişim düzeyi zayıf olan öğrencilerle çok iyi olan öğrenciler arasında davranış boyutu açısından da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bilgisayar erişim düzeyi zayıf olan öğrenciler çok iyi olan öğrencilere göre bilgisayarı kullanma konusunda daha isteksiz ve bilgisayar kullanmayı gerektiren bir işte ise çalışmak istemediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 16).

Tablo 16. İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Erişim Olanakları-BT Tutumu Arasındaki İlişki: Tukey testi

Ordu Üniversitesi Ünye İİBF					
BT Tutum	Bilgisayar Erişim Olanakları (I)	Bilgisayar Erişim Olanakları (J)	Ort. Fark	St. Hata	p
BT'ne yönelik Fayda	Çok zayıf	Orta	-0,495*	0,152	0,010
	Çok zayıf	İyi	-0,475*	0,146	0,011
BT'ne yönelik Kaygı	Çok zayıf	Çok iyi	-0,686*	0,148	0,000
	Çok zayıf	İyi	0,529*	0,158	0,008
BT'ne yönelik Kontrol	Çok zayıf	Çok iyi	0,516*	0,160	0,012
	İyi	Çok iyi	-0,279*	0,103	0,050
BT'ne yönelik Davranış	Zayıf	Çok iyi	0,493*	0,177	0,045

SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin farklı sınıflarında öğrenim gören işletme bölümü öğrencilerinin bilgisayar erişim düzeylerinin genel olarak iyi olduğu görülmüştür. Ankete katılan öğrencilerin %54,9'unun kaldığı yerde bilgisayar olduğunu belirtmesi, %72,4'ünün bilgisayar sahibi olması ve öğrencilerin %61,5'inin bilgisayara erişim olanaklarını iyi ya da çok iyi olarak ifade etmeleri bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ancak öğrencilerin %34,2'sinin bilgisayarı daha çok kişisel amaçları için kısa sürelerde kullandıkları görülmektedir. Ödev hazırlama ve araştırma yapmak için bilgisayarı kullanan öğrencilerin oranı ise %24,7'dir. Bu veriler ışığında, öğretim elemanlarının öğrencilerine verecekleri ödev, sunum ve projelerle bilgisayarı kişisel bir eğlence aracı olmaktan daha çok eğitim amaçlı kullanmaları yönünde teşvik etmeleri gerektiği söylenebilir.

Öğrencilerin Temel BT yeterlik düzeylerinin yüksek, İleri BT yeterlik düzeylerinin düşük ve orta, Web Uygulamaları konusundaki yeterliklerinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Temel BT Uygulamaları ve Web Uygulamaları yeterlik alt boyutlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilirken, İleri BT Uygulamaları konusunda kız öğrenciler kendilerini erkek öğrencilere göre daha az yeterli görmektedirler. Öğrencilerin BT'ne yönelik Kaygı ve BT'ne yönelik Kontrol tutum alt boyutları açısından cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilirken, BT'ne yönelik Fayda ve BT'ne yönelik Davranış tutum alt boyutları açısından anlamlı bir farklılık görülmüştür. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre BT konusunda daha yüksek fayda sağlamasına rağmen, BT'ni kullanmayı gerektiren işlerden kaçındıkları görülmüştür.

Kendine ait bilgisayarı olan öğrenciler olmayan öğrencilere göre her üç BT yeterlik değişkeni açısından da kendilerini daha yeterli görmektedirler. Benzer şekilde kendine ait

TİDSAD

bilgisayarı olan ve olmayan işletme öğrencileri arasında BT'ne yönelik Fayda, BT'ne yönelik Davranış ve BT'ne yönelik Kaygı tutum alt boyutları açısından anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bilgisayar sahibi olan öğrenciler olmayan öğrencilere göre BT konusunda daha fazla fayda sağlamaktadır. Ayrıca bilgisayarı olmayan öğrenciler bilgisayarı olan öğrencilere göre BT konusunda daha yüksek kaygı taşımakta ve bilgisayar kullanmak konusunda da daha isteksiz bir davranış sergilemektedir.

İşletme bölümünün farklı sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin aralarında her üç BT yeterlik değişkeni açısından da anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; 1. sınıfa devam eden öğrenciler 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilere göre Temel BT, İleri BT ve Web Uygulamaları konusunda kendilerini daha yetersiz hissetmektedir. Ayrıca 2. sınıfa devam eden öğrencilerin Web Uygulamaları ortalama puanları da 3. ve 4. sınıfa devam eden öğrencilerin ortalama puanlarından anlamlı olarak daha düşük bulunmuştur. Bu duruma 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin lisans dönemi boyunca işletme eğitimi esnasında çeşitli alanlarda aldıkları derslerin etkisinin olduğu söylenebilir. BT'ne yönelik tutumlar konusunda farklı sınıflardaki öğrencileri ele alarak yapılan analizler sonucunda 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin 3. sınıf öğrencilerine göre BT konusunda daha yüksek kaygı hissettikleri tespit edilmiştir.

Farklı bilgisayar erişim olanaklarına sahip olan öğrencilerin her üç BT yeterlikleri bağlamında aralarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre öğrencilerin bilgisayar erişim olanakları arttıkça algıladıkları her üç BT yeterlik düzeyinin de arttığı görülmektedir. Benzer şekilde farklı bilgisayar erişim olanaklarına sahip olan öğrencilerin bütün BT tutum boyutları açısından da aralarında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Öğrencilerin BT erişim düzeyi yükseldikçe, BT'nin faydaları konusunda daha olumlu düşündükleri ve kaygılarının azaldığı görülmektedir. Erişim düzeyi zayıf olan öğrencilerle çok iyi olan öğrenciler arasında davranış boyutu açısından da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bilgisayar erişim düzeyi zayıf olan öğrenciler çok iyi olan öğrencilere göre bilgisayarı kullanma konusunda daha isteksiz ve bilgisayar kullanmayı gerektiren işlerde ise çalışmak istemediklerini ifade etmişlerdir.

Türkçe literatürde öğrencilerin BT'ne yönelik tutum ve yeterlik düzeyleri üzerine birçok çalışma olmasına rağmen, işletme bölümü lisans öğrencileri üzerine yapılmış sadece bir çalışmaya rastlanılmıştır. Seyrek (2010) tarafından yapılan bu çalışmadan farklı olarak ise araştırmamızda bilgisayar dersi almayan öğrencilerin BT'ne yönelik tutum ve yeterlik düzeyleri araştırılmıştır. Seyrek (2010) çalışmasında, öğrencilerin genel olarak BT erişim olanaklarının iyi düzeyde olduğunu ancak BT becerileri konusunda kendilerini yeterli görmedikleri tespit etmiştir. Nitekim Seyrek (2010) yaptığı çalışmasında, işletme öğrencilerinin Temel BT yeterlik düzeylerinin orta ve iyi, İleri BT yeterlik düzeylerinin düşük, Web Uygulamaları konusundaki yeterliklerinin ise düşük düzeyde olduğunu saptamıştır. Bizim yaptığımız çalışma sonucunda ise; öğrencilerin Temel BT yeterlik düzeylerinin yüksek, İleri BT yeterlik düzeylerinin düşük ve orta, Web Uygulamaları konusundaki yeterliklerinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, üniversitede bilgisayar dersini almayan öğrencilerin okul saatleri dışında geçirdikleri zamanlarda Temel ve İleri BT yeterlik düzeylerini geliştirdikleri söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin bu yeterlik düzeylerinin gelişmesinde, son 8 yıl içerisinde bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmelerin de önemli katkısının olduğu göz ardı edilmemelidir. Öyle ki; ankete katılan öğrencilerin %54,9'unun kaldığı yerde bilgisayar olduğunu belirtmesi, %72,4'ünün bilgisayar sahibi olması ve öğrencilerin %61,5'inin

bilgisayara erişim olanaklarını iyi ya da çok iyi olarak ifade etmeleri bunun bir göstergesidir. Seyrek'in (2010) çalışma sonuçları bizim çalışmamızın sonuçlarıyla karşılaştırıldığında; bilgisayarı olmayan öğrencilerin bilgisayar sahibi olanlara göre, BT erişim olanakları düşük olan öğrencilerin erişim olanakları daha iyi olanlara göre BT konusunda daha yüksek düzeyde kaygı taşımaları yönlerinden benzerlik gösterdiği görülmüştür. Ancak kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında kaygı ve kontrol bağımlı değişkenleri, bilgisayar sahibi olan öğrencilerle olmayan öğrenciler arasında kontrol bağımlı değişkenleri açısından anlamlı farklılıkların görülmesi bizim çalışmamızın sonuçlarıyla paralellik göstermemektedir.

KAYNAKLAR

- Aaker, D.A., Kumar, V., Day, G.S. (2007). *Marketing Research*, 9. Edition, John Wiley & Sons, Danvers.
- Alagöz, A., Zerenler, M., Yılmaz, B. (2006). "Konya ilinde Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Muhasebe-Finans Bilişim Sistemleri Kullanımının Örgütsel Verimliliğe Etkileri Üzerine Bir Araştırma". *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 6(12), 273-291
- Arıcan, Y. (2007). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Bilgi Teknolojisi Hizmetlerinde Dış Kaynak Kullanımı. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş
- Aydoğdu, F. (2011). Bilgi Teknolojileri Kullanımının Örgütsel Başarı Üzerine Etkisinin Analizi ve Bir Uygulama. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.
- Bahar, E., Kaya F. (2013). Meslek Yüksekokulu Sosyal Programlar Öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Kullanımlarına Yönelik Tutumları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1), 70-79.
- Bensghir Kaya, T. (1996). *Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim*, TODAİE Yayın No. 274: TODAİE Yayını, Ankara
- Berkant, H.G. (2013). Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumlarının ve ÖzYeterlik Algılarının ve Bilgisayar Destekli Eğitim Yapmaya Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *The Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3, 11-22.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. 2. Baskı. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Can, A. (2016). *Spss İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Deniz, S. (1998). "Bilgi Teknolojilerinin Türk İşletmelerindeki Durumu ve Kullanımında Ortaya Çıkan Olumsuzluklar" İstanbul: Bilişim 98 Fuarı, Bildiriler Kitabı.
- Eryılmaz, S. (2018). Öğrencilerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yeterliliklerinin Belirlenmesi: Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 37-49

- Furst-Bowe, J., Boger, C. (1995). An Analysis of Required Computer Competencies for University Students. *Journal of Research on Computing in Education*, 28(2), 175.
- Galpin, V., Sanders, I., Turner, H., Venter, B. (2003). *Computer Self-Efficacy, Gender, and Educational Background in South Africa*. IEEE Technology and Society Magazine.
- George, D., Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 11.0 Update*, Pearson Education, Inc, United States of America.
- Gündoğdu, H., Erol, F., Tanrikulu, F., Yağmur Filiz, N., Kuzgun, H., Dikmen, Y. (2018). Hemşirelik Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 15(1), 441-450
- Güneş, E., Yüksel, M., Kaya, H.P. (2017). Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 367-382
- Hatunoğlu, Z. (2006). Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Kalitesine Olan Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 30, 190-200
- İraz, R. (2004). “Organizasyonlarda Karar Verme ve İletişim Sürecinin Etkinliği Bakımından Bilgi Teknolojilerinin Rolü”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 408-422.
- Kaminski, K., Switzer, J., Gloeckner, G. (2009). Workforce Readiness: A Study of University Students' Fluency with Information Technology. *Computers & Education*, 53(2), 228-233.
- Köse, S., Gencer, A.S., Gezer, K. (2007). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 44-54.
- López, S.P., Peón, J. M.M. Camilo J.V. Ordás (2009). “Information Technology as An Enabler of Knowledge Management: An Empirical Analysis”. Knowledge Management and Organizational Learning, Annals of Information Systems. Ed. William R. King. New York: Springer Science+Business Media. 111-129
- Malhotra, N. K. (2004). *Marketing Research an Applied Orientation*, 4. Edition, Pearson Prentice Hall, New Jersey.
- Mutlu, H. (2016). İşletmelerde Bilgi Teknolojileri (BT/IT) Yetenekleri Kavramı, Önemi ve BT Yeteneklerin Geliştirilmesi Üzerinde Rol Oynayan Faktörler. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli.
- Özdamar, K. (2002). *Paket Programlar ile İstatistik Veri Analizi*, Eskişehir: Kaan Kitapevi, 661-673.
- Öztürk, D. (2016). Tedarik Zinciri Yönetimi Süreçlerini Etkileyen Faktörler. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 6(1), 17-24

- Saygıner, Ş. (2016). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Yeterlilik Düzeyleri ile Teknolojiye Yönelik Algıları Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 298-312.
- Selwyn, N. (1997). Students' Attitudes Toward Computers: Validation of A Computer Attitude Scale For 16-19 Education. *Computers & Education*, 28(1), 35-41.
- Seyrek, İ. H. (2010). İşletme Bölümü Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerine Yönelik Tutumları ve Yeterlik Düzeyleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 387-406
- Taghavi, S.E. (2006). The Effects of Age, Access to a Computer, and College Status on Computer Attitudes. *Journal of Information Technology Impact*, 6(1), 1-8.
- Tavşanel, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ile Veri Analizi*, Ankara: Atlas Yayınevi.
- Tekin, M., Güleş, H.K., Burgess, T. (2000). “Değişen Dünyada Teknoloji Yönetimi”, Damla Ofset, Konya
- Tezbaşaran, A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Klavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayını.
- van Braak, J. P. (2004). Domains and Determinants of University Students' Self-Perceived Computer Competence. *Computers & Education*, 43(3), 299-312
- Wallace, A. R. (1999). An Exploratory Study of the Factors Influencing the Construction of Computer Self- Efficacy. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Charles Stuart University.
- Yemez, İ. (2016). Doğrulayıcı Faktör Analizi ile Sosyal Medya Reklamlarına Yönelik Tutum Ölçeğinin Yapı Geçerliliğinin İncelenmesi: Cumhuriyet Üniversitesi İİBF’de Bir Uygulama, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(2), 97-118
- Yıldırım, S., Bahar, H. H. (2008). Eğitim fakültesi öğrencileri ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin internete karşı tutumları (Erzincan Üniversitesi örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 637-652.
- Yılmaz, M., Üredi, L. ve Akbaşı, S. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Yeterlilik Düzeylerinin ve Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Algılarının Belirlenmesi. 9. *Uluslararası Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi*, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Yurdakul, C., Çağlayan, U. (1997). “Bilgi Teknolojileri Türkiye için Nasıl Bir Gelecek Hazırlamakta”, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın No: 361, Ticaret Basım Sanayi, s.44.
- Yürük, M.F. (2016). Muhasebe Öğrencilerinin Bölüme ve BT’ye Karşı Yaklaşımları Üzerine Bir Araştırma: *Mardin Artuklu Üniversitesi Örneği*. *Politik Ekonomik ve Finansal Analiz Dergisi*, 1(1), 62-72